

Francie

Vnitrostátní soudy

Vnitrostátní instituce na ochranu lidských práv

Institucionální mediátor: veřejný ochránce práv

Specializované úřady na ochranu lidských práv

Další specializované instituce

Vnitrostátní soudy

Základní práva a svobody osob zaručují především soudy a správní soudy, na které je možné se obracet v rámci sporů.

Dále je zde Ústavní rada (*Conseil constitutionnel*) posuzující ústavnost zákonů, která vykonává dva druhy dohledu:

Dohled nad dosud nevyhlášenými zákony: posouzení ústavnosti Ústavní radou je povinné v případě ústavních zákonů (před jejich vyhlášením) a v případě jednacích řádů parlamentních komor (před jejich vstupem v platnost). Ústavní radě může být k posouzení před ratifikací nebo schválením předložen mezinárodní závazek. Před vyhlášením jí může být předložen k posouzení také běžný zákon.

Dohled nad vyhlášenými zákony: v rámci revize Ústavy ze dne 23. července 2008 byl přidán odstavec 61-1, který činí z ústavnosti prioritní otázku. Tato reforma přiznala občanům právo v rámci konkrétního soudního řízení napadnout ústavnost již přijatého zákona, který by narušoval práva a svobody zaručené Ústavou. Soudce v takovém případě předkládá tzv. „přednostní otázku ústavnosti“ Státní radě nebo Kasačnímu soudu (*Cour de cassation*). Státní rada nebo Kasační soud mohou tuto otázku předložit Ústavní radě, která o ní musí rozhodnout v tříměsíční lhůtě. Počínaje 1. březnem 2010 tak Ústavní rada na podnět Státní rady nebo Kasačního soudu posuzuje, zda již platné zákonné ustanovení neporušuje práva a svobody zaručené Ústavou. Pokud dojde k závěru, že ano, může dotčené zákonné ustanovení zrušit.

Více informací o přednostní otázce ústavnosti:

<https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F21088>

<http://www.vie-publique.fr/actualite/faq-citoyens/qpc/>

Podrobnosti o organizaci soudů a o jejich příslušnosti jsou uvedeny na internetových stránkách Státní rady, Kasačního soudu a Ústavní rady:

<http://www.conseil-etat.fr/>

<https://www.courdecassation.fr/>

<http://www.conseil-constitutionnel.fr/>

Vnitrostátní instituce na ochranu lidských práv

Národní poradní komise pro lidská práva

Národní poradní komise pro lidská práva (CNCDH) je francouzská vnitrostátní instituce na ochranu lidských práv. Byla zřízena v roce 1947. Jedná se o nezávislý správní orgán, tedy o státní strukturu, která své úkoly plní nezávisle (na základě zákona č. 2007-292 ze dne 5. března 2007). Národní poradní komisi pro lidská práva tvoří 64 osobností a zástupců organizací občanské společnosti.

Úkoly

Národní poradní komise pro lidská práva podporuje dialog mezi vládou, parlamentem, úřady a občanskou společností v oblasti lidských práv, humanitárního práva a humanitární činnosti a boje proti rasismu.

Podílí se také na přípravě zpráv, které Francie předkládá mezinárodním organizacím v souladu se svými smluvními závazky v oblasti lidských práv.

Podílí se rovněž na vzdělávání v oblasti lidských práv.

Odpovídá za vypracování každoroční veřejné zprávy o boji proti rasismu podle článku 2 zákona ze dne 13. července 1990.

Z vlastní iniciativy může upozornit orgány veřejné moci na opatření, o nichž se domnívá, že podporují ochranu a prosazování lidských práv. Zabývá se otázkami, které souvisejí s nouzovými humanitárními situacemi, a může iniciovat výměnu informací o opatřeních umožňujících těmto situacím čelit.

Její stanoviska a zprávy jsou zveřejňovány.

Práce komise jsou rozděleny mezi pět podkomisí: společenské a etické otázky; rasismus, antisemitismus, xenofobie, diskriminace zranitelných skupin; instituce, spravedlnost, policie, otázky migrace; evropské a mezinárodní otázky; mezinárodní humanitární právo a humanitární činnost.

Adresa:

Commission nationale consultative des droits de l'homme

35 Rue Saint-Dominique, 75007

Paris

Další informace: <http://www.cncdh.fr/>

Institucionální mediátor: veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv (*Défenseur des droits*) je nezávislým orgánem zakotveným v Ústavě od 23. července 2008 a zřízeným ústavním zákonem č. 2011-33 a zákonem č. 2011-334 ze dne 29. března 2011.

Úkoly

Úkolem veřejného ochránce práv je:

podporovat dodržování práv a svobod jednotlivců ve vztazích s úřady.

bránit a prosazovat nejlepší zájem a práva dítěte,

bojovat proti zákonem zakázané diskriminaci a podporovat rovné zacházení,

dohlížet na dodržování profesní etiky osobami, které vykonávají činnosti v oblasti bezpečnosti.

Veřejný ochránce práv vznikl spojením čtyř orgánů: Veřejný ochránce práv (*Médiateur de la République*), Ochránce práv dítěte (*Défenseur des enfants*),

Vysoký úřad pro boj proti diskriminaci a pro rovné zacházení (*Haute Autorité de Lutte contre les Discriminations et pour l'Égalité, HALDE*) a Národní komise pro pravidla profesní etiky v oblasti bezpečnosti (*Commission Nationale de Déontologie de la Sécurité, CNDS*).

Pravomoci

Veřejný ochránce práv přijímá stížnosti všech fyzických a právnických osob, včetně nezletilých, které se dovolávají ochrany svých práv. Z vlastního podnětu a za jakýchkoli okolností může zahájit šetření ve věcech, které spadají do jeho působnosti.

Aby mohl plnit své úkoly, má veřejný ochránce práv pravomoci při šetření a vyšetřování, pokud jde o stížnosti jednotlivců, na základě kterých si může vyžádat poskytnutí potřebných dokumentů, vyslyšet osoby a provádět inspekci na místě. Může rovněž formulovat návrhy na změny právních a správních předpisů a předkládat doporučení veřejným orgánům i soukromým subjektům.

Může formulovat také doporučení ohledně řešení problémů nebo porušení práv, jež jsou předmětem stížnosti, která mu byla předložena. Dotčené osoby nebo úřady mají povinnost ho informovat o plnění těchto doporučení. Pokud tak neučiní nebo pokud veřejný ochránce práv usoudí, že tato doporučení nebyla provedena, může dotčenou osobu nebo úřad vyzvat, aby ve stanovené lhůtě učinily nezbytná opatření. Pokud tato opatření nebudou provedena, veřejný ochránce práv může vypracovat zvláštní zprávu adresovanou dotčené osobě nebo úřadu. Tato zpráva se zveřejní.

Veřejný ochránce práv může rovněž pomáhat s mediací nebo navrhnout určitou transakci. Může rovněž pomáhat obětem se sestavením dokumentace k jejich případu a informovat je, jak je třeba postupovat.

Veřejný ochránce práv se může obrátit na orgán oprávněný zahájit disciplinární řízení, pokud jsou mu známy skutečnosti, o nichž se domnívá, že jejich povaha odůvodňuje uložení sankce. Prostřednictvím písemných nebo ústních vyjádření může vystoupit na podporu navrhovatele v rámci soudního řízení.

Organizace

V pařížském sídle veřejného ochránce práv pracuje téměř 250 osob. Ve Francii (včetně jejích zámořských území) pracuje přibližně 400 dobrovolných delegátů veřejného ochránce práv, kteří občanům pomáhají při prosazování jejich práv, přijímají stížnosti a vyřizují žádosti. Působí při různých institucích veřejné správy, jako jsou: prefektury, podprefektury, justiční a právní poradny, místa přístupu k právu, obecní úřady. Delegáti veřejného ochránce práv působí také ve vězeňských zařízeních a spolupracují s departementálními středisky pro osoby se zdravotním postižením.

Veřejný ochránce práv předsedá kolegiím, která mu pomáhají plnit jeho úkoly v oblasti „ochrany a prosazování práv dítěte“, „boje proti diskriminaci a prosazování rovného zacházení“ a „profesní etiky v oblasti bezpečnosti“.

Na návrh veřejného ochránce práv jmenuje předseda vlády zástupce veřejného ochránce práv, včetně: veřejného ochránce práv dítěte, místopředsedy kolegia pověřeného ochranou a prosazováním práv dítěte, místopředsedy kolegia pro otázky profesní etiky v oblasti bezpečnosti, místopředsedy kolegia pro otázky boje proti diskriminaci a podporu rovných příležitostí.

Kdo se může obrátit na veřejného ochránce práv

Na veřejného ochránce práv se přímo a bezplatně může obrátit každá fyzická osoba (jednotlivec) nebo právnická osoba (společnost, sdružení...), pokud se domnívá, že je obětí diskriminace,

zjistí, že představitel veřejného pořádku (policie, četnictvo, celní správa...) nebo soukromých bezpečnostních subjektů (bezpečnostní pracovník...) nedodržuje pravidla profesionální etiky,

má potíže ve vztahu k veřejnému orgánu (Pokladna rodinných dávek (*Caisse d'Allocations Familiales*), veřejná služba zaměstnanosti (*Pôle Emploi*), úřady pro otázky důchodu atd.),

se domnívá, že dochází k porušování práv dítěte.

Na veřejného ochránce práv se mohou obracet také děti nebo nezletilí mladší 18 let, rodinní příslušníci dítěte nebo jeho zákonní zástupci, zdravotnické nebo sociální služby, sdružení, jejichž stanovny zahrnují ochranu práv dítěte, poslanci francouzského parlamentu a francouzští poslanci Evropského parlamentu nebo zahraniční instituce, které vykonávají stejnou funkci jako francouzský veřejný ochránce práv. Veřejný ochránce práv může zasahovat ve prospěch francouzských dětí a dětí s jinou státní příslušností žijících ve Francii a ve prospěch francouzských dětí žijících v zahraničí, a to v řadě oblastí týkajících se ochrany práv dítěte, zejména pak v oblasti ochrany dětí, zdraví a zdravotního postižení, trestního práva, adopce, školní docházky pro všechny a nezletilých cizinců.

Občané mohou své stížnosti veřejnému ochránci práv adresovat přímo:

prostřednictvím [internetového formuláře stížnosti](#)

nebo prostřednictvím bezplatné neofrankované zásilky.

Adresa:

Défenseur des droits

Libre réponse 71120

75342 Paris Cedex 07

Další informace: <https://www.defenseurdesdroits.fr/en>

Specializované úřady na ochranu lidských práv

V oblasti lidských práv a svobod působí také další specializované úřady:

Orgán dozoru pro ochranu údajů:

Národní komise pro informatiku a svobody

Národní komise pro informatiku a svobody (*Commission nationale de l'informatique et des libertés, CNIL*) je francouzský úřad, který vykonává dohled v oblasti ochrany osobních údajů. Své úkoly plní v souladu se zákonem č. 78-17 ze dne 6. ledna 1978, ve znění pozdějších změn.

Úkoly

Národní komise pro informatiku a svobody je nezávislý správní orgán. Vykonává zejména následující činnosti:

Informuje všechny subjekty údajů a správce údajů o jejich právech a povinnostech.

Dohlíží na to, aby osobní údaje byly zpracovávány v souladu s ustanoveními zákona ze dne 6. ledna 1978, ve znění pozdějších změn. V závislosti na druhu údajů, o jaké se jedná, povoluje jejich zpracování, vydává stanoviska a přijímá prohlášení o zpracování údajů.

Přijímá stížnosti, petice a žádosti týkající se zpracování osobních údajů a informuje jejich autory o opatřeních přijatých v reakci na ně.

Reaguje na žádosti o stanovisko ze strany veřejných orgánů, případně soudů, a radí osobám a organizacím, které provádějí nebo plánují provádět automatizované zpracování osobních údajů.

V souladu s [článkem 40 trestního řádu](#) neprodleně informuje státního zástupce o zjištěných porušeních předpisů a může předkládat připomínky v rámci trestních řízení.

Zvláštním rozhodnutím může pověřit svého člena nebo členy nebo generálního tajemníka, aby provedli ověření týkající se zpracování osobních údajů (nebo jeho provedení) pověřili zaměstnance svého útvaru) a v případě potřeby získali kopie všech dokumentů nebo podkladů potřebných k provádění jejích úkolů. Je konzultována ke každému návrhu zákona nebo nařízení nebo ke každému ustanovení návrhu zákona nebo nařízení, které se týká ochrany osobních údajů nebo jejich zpracování.

Národní komise pro informatiku a svobody každoročně předkládá prezidentovi republiky a předsedovi vlády veřejnou zprávu o své činnosti.

Kdo se může obrátit na Národní komisi pro informatiku a svobody

Na Národní komisi pro informatiku a svobody se v případě potíží s výkonem svých práv může obrátit každý občan. Pro uplatnění svých práv v oblasti informatiky a svobody se občan musí obrátit nejprve přímo na subjekty, které uchovávají jeho údaje. V případě potíží, neuspokojivé odpovědi nebo absence odpovědi ze strany těchto subjektů může prostřednictvím elektronického formuláře podat stížnost Národní komisi pro informatiku a svobody, přičemž tato stížnost se může týkat následujících oblastí: internet, obchod, práce, telefonování, banky a úvěry.

Související odkaz: <https://www.cnil.fr/fr/plaintes>

Adresa:

Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés

3 Place de Fontenoy - TSA 80715

75334 PARIS CEDEX 07

Další informace: <https://www.cnil.fr/>

Generální inspektor detenčních zařízení

V návaznosti na ratifikaci **opčního protokolu** k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání přijatého Valným shromážděním OSN dne 18. prosince 2002, ustavil francouzský zákonodárce na základě **zákona č. 2007-1545 ze dne 30. října 2007** Generálního inspektora detenčních zařízení (*Contrôleur général des lieux de privation de liberté*). Jedná se o nezávislý správní orgán.

Úkoly

Generální inspektor detenčních zařízení dohlíží na to, aby s osobami zbavenými svobody bylo zacházeno lidsky a v souladu s přirozenou lidskou důstojností a ověřuje, zda je zajištěna správná rovnováha mezi dodržováním základních práv osob zbavených svobody a otázkami veřejného pořádku a bezpečnosti.

Jeho úkolem je předcházet porušování jejich základních práv.

Jako součást svých úkolů zkoumá generální inspektor podmínky v detenčních zařízeních, podmínky zadržení a podmínky hospitalizace osob zbavených svobody, ale také pracovní podmínky zaměstnanců detenčních zařízení a dalších aktérů, protože tyto podmínky nutně ovlivňují fungování detenčních zařízení a povahu vztahů s osobami zbavenými svobody. Generální inspektor si svobodně vybírá zařízení, která hodlá navštívit a jeho návštěvy mohou být plánované (v těchto případech je ředitel detenčního zařízení o návštěvě informován několik dní předem), nebo neohlášené.

Pravomoci

Generální inspektor detenčních zařízení může kdykoli navštívit jakékoli detenční zařízení na území Francie: věznice, zdravotnická zařízení, zařízení podřízená společnému řízení ministerstva zdravotnictví a ministerstva spravedlnosti, cely předběžného zadržení na policejních nebo četnických stanicích a celnicích, střediska a zařízení správního zajištění cizinců, zajišťovací cely v přístavech a na letištích atd. Generální inspektor dohlíží na praktické provádění postupů navrácení cizinců až po jejich předání úřadům státu určené.

Dotčené úřady mohou návštěvu generálního inspektora odmítnout výlučně ze závažných a naléhavých důvodů souvisejících s národní obranou, veřejnou bezpečností, živelnými pohromami nebo se závažnými problémy v místě návštěvy.

Generální inspektor předkládá příslušnému ministrovi (popř. příslušným ministrům) zprávu o návštěvě a také doporučení, která může zveřejnit. Kromě toho každoročně předkládá prezidentovi republiky a parlamentu zprávu o činnosti, která je zveřejňována.

Kdo se může obrátit na Generálního inspektora detenčních zařízení

Občané se mohou obracet na Generálního inspektora detenčních zařízení za účelem získání informací o situaci, která podle jejich názoru představuje porušení základních práv nebo základních práv osoby zbavené svobody (nebo osoby, která byla do nedávné doby zbavena svobody) a která souvisí s podmínkami v detenčních zařízeních, vazebními podmínkami nebo podmínkami hospitalizace nebo s organizací či fungováním detenčních zařízení.

Na Generálního inspektora detenčních zařízení se lze obracet také poštou na adrese:

Madame la Contrôleure générale des lieux de privation de liberté

BP 10301

75921 Paris cedex 19

Osoby zbavené svobody, jejich blízcí, osoby a jejich zaměstnanci mohou rovněž požádat o rozhovor s generálním inspektorem nebo s jedním z inspektorů, kteří jsou součástí jeho týmu, přímo u příležitosti jejich návštěvy v detenčním zařízení.

Adresa:

Le Contrôleur général des lieux de privation de liberté 16/18 quai de la Loire

BP 10301

75921 Paris Cedex 19

Další informace: <http://www.cgplp.fr/>

Další specializované instituce

Přístup k spravedlnosti: místa přístupu k právu, justiční a právní poradny a kontaktní místa justice

Pro usnadnění přístupu občanů k informacím o jejich právech, o právních postupech a o organizaci soudnictví a pro poskytování podpory při výkonu práva ve Francii existují tzv. místa přístupu k právu (*points d'accès au droit*), justiční a právní poradny (*maisons de justice et du droit*) a kontaktní místa justice (*antennes de justice*), což jsou justiční úřady na místní úrovni, které občanům poskytují informace o jejich právech a o možnostech smírného řešení sporů.

Adresář míst přístupu k právu, justičních a právních poraden (*maisons de Justice et du droit*) a kontaktních míst justice:

<http://www.annuaire.justice.gouv.fr/annuaire-12162>

Další informace:

<http://www.vie-publique.fr/decouverte-institutions/justice/fonctionnement/modes-alternatifs/que-sont-maisons-justice-du-droit.html>

Poslední aktualizace: 08/03/2018

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.